

Je bent een mooi mens...

Hoe God je karakter vormt (7): goedheid

Jos Douma, zondag 24 juli 2011

Matteüs 5:14-16

14 Jullie zijn het licht in de wereld. Een stad die boven op een berg ligt, kan niet verborgen blijven. 15 Men steekt ook geen lamp aan om hem vervolgens onder een korenmaat weg te zetten, nee, men zet hem op een standaard, zodat hij licht geeft voor ieder die in huis is. 16 Zo moet jullie licht schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.

Matteüs 5:43-48

43 Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Je moet je naaste liefhebben en je vijand haten.” 44 En ik zeg jullie: heb je vijanden lief en bid voor wie jullie vervolgen, 45 alleen dan zijn jullie werkelijk kinderen van je Vader in de hemel. Hij laat zijn zon immers opgaan over goede en slechte mensen en laat het regenen over rechtvaardigen en onrechtvaardigen. 46 Is het een verdienste als je liefhebt wie jou liefheeft? Doen de tollenaars niet net zo? 47 En als jullie alleen je broeders en zusters vriendelijk bejegenen, wat voor uitzonderlijks doe je dan? Doen de heidenen niet net zo? 48 Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is.

Preek

(1)

Ik wil om te beginnen twee nieuwe missionaire strategieën aanreiken. Veel christenen verlangen ernaar om het evangelie te delen met de mensen om hen heen. Maar we vinden het best moeilijk. Komende week gaat een sportteam namens de Fonteinkerk aan de Schotersingel een evangelisatie-actie doen. En speciaal voor hen wil ik twee missionaire strategieën introduceren. Of misschien zijn het twee namen voor hetzelfde. Dat wordt zo wel duidelijk. Strategie 1: guerrilla-evangelisatie. Strategie 2: zinloze goedheid.

Wat bedoel ik met **guerrilla-evangelisatie**? Dan moet ik eerst even een andere term uitleggen: guerrilla-marketing. Dat is een marketingtechniek die probeert om met beperkte middelen een groot resultaat te bereiken. De term is afkomstig uit de oorlogsvoering waar het Spaanse woord guerrilla gebruikt wordt om een bepaald type oorlog te beschrijven waarbij kleine groepen strijders een veel groter leger effectief op afstand weten te houden. Guerrillamarketing is erop gericht om in een heel korte tijd veel media-aandacht of aandacht van publiek te behalen. Het gaat vaak om ludieke acties die de aandacht vestigen op een bepaald product. Geen grootse geldverslindende campagnes, maar kleine acties die opvallen, die verrassend zijn. Een voorbeeld: zie plaatjes op de beamer.

Guerrilla-evangelisatie gaat dus over kleine, opvallende acties die reclame maken voor het koninkrijk van God dat Jezus op aarde heeft gebracht. Een guerilla-evangelist stelt kleine revolutionaire daden die reclame maken voor Gods goedheid!

Het is leuk om hier samen ook zelf creatief in te zijn en voorbeelden te bedenken! Ook mooi voor het Sonrise-team: kunnen we nog iets verrassends doen of laten zien? Een guerrilla-evangelisatie-actie? Ik heb er een bedacht. Hang een groot vel papier op en schrijf daar met koeieletters op:

**Wie dit leest is een geliefd kind van God!
(Jezus kan je hier meer over vertellen)**

Ik verbind dat nu nog even met een tweede missionaire strategie: **zinloze goedheid**. Deze strategie is de tegenhanger van wat zinloos geweld wordt genoemd. Zinloos geweld wordt door ons Nederlandse Ministerie van Justitie als volgt omschreven: “een spontane vorm van fysiek geweld waarbij het opzettelijk verwonden of doden van iemand centraal staat. Het geweld kenmerkt zich door zijn incidentele aard, en ook door de willekeurige wijze waarop de dader het slachtoffer kiest.” Symbool voor het verzet tegen zinloos geweld is het lieveheersbeestje.

En wat is in dit verband dan zinloze goedheid? Een eigen definitie van zinloze goedheid: “Een spontane vorm van medemenselijkheid waarbij het opzettelijk goed doen aan iemand centraal staat. De goedheid kenmerkt zich door zijn incidentele aard, en ook door de willekeurige wijze waarop de dader zijn medemens uitkiest.”

Nu is dat natuurlijk helemaal niet zo zinloos. In Amerika bijvoorbeeld wordt er niet gesproken over ‘zinloos geweld’ maar over ‘random acts of violence: ‘willekeurige daden van geweld’. En daar is een hele campagne op gang gekomen met de titel ‘random acts of kindness’ (‘willekeurige daden van vrendelijkheid’). Een aantal jaren geleden kon je overal op grote billboards lezen: ‘Practice random acts of kindness’. Doe eens iets goeds, iets vriendelijks, zomaar, gewoon, zonder dat er een speciale aanleiding voor is! Voorbeelden:

- Zwaai eens naar kinderen in een bus.
- Gooi eens wat muntjes van 20 eurocent in een zandbak waarvaak kinderen spelen.
- Stuur eens een bos bloemen naar een verzorgingshuis.
- Koop eens een rol pepermunt voor iemand met een slechte adem.
- Betaal eens de boodschappen van degene die achter je in de rij bij de kassa staat.
- Bied eens een paar uur gratis oppas aan aan ouders met jonge kinderen.
- Doe eens een paar uitgelezen boeken kado aan de openbare bibliotheek.
- Houd eens de deur voor iemand open.
- Geef als het regent je paraplu eens weg aan iemand die er geen heeft.
- Laat eens iemand die achter je in de rij staat voorgaan.
- Doe eens de boodschappen voor je oude buurvrouw.
- Verwijder eens afval wat je op straat vindt of op een grasveld.
- Bied in de zomervakantie eens een week lang gratis sportclinics voor kinderen en jongeren.
- Meer ideeën: www.randomactsofkindness.org en www.frapperen.nl.

Ze liggen dus heel dicht tegen elkaar aan: guerilla-evangelisatie en zinloze goedheid. Ik hoop dat het je inspireert om Gods koninkrijk te promoten!

(2)

Het gaat in deze preek dus over goedheid. Dat is de zesde karaktertrek die we tegenkomen in onze ontdekkingstocht rond de vrucht van de Geest. Vorige keer ging het over vriendelijkheid. Dat was al heel praktisch. Dat geldt nu ook voor goedheid. Dat is buitengewoon praktisch. En net als vriendelijkheid heeft goedheid een kracht in zich om mensen bij God te brengen.

Daar is Jezus ook heel helder over. We lazen twee stukjes uit de Bergrede. Dat is de bekendste toespraak die Jezus heeft gehouden toen hij op aarde was. Je zou die toespraak kunnen vergelijken met die bekende toespraak die Martin Luther King ooit hield. 'I have a dream!' Dat klonk als een refrein door die adembenemende toespraak uit 1963, bijna vijftig jaar geleden dus al, een toespraak over vrijheid! 'I have a dream today!' King werd op die historische dag geïntroduceerd met deze woorden: 'Het is mij een eer u voor te stellen aan de morele leider van onze natie: dr. Martin Luther.'

En als we het evangelie van Matteüs lezen vanaf hoofdstuk 5 dan zegt deze evangelist als het ware: 'Het is mij een eer om u voor te stellen aan de morele leider van deze wereld: Jezus de zoon van God.' En Jezus begint te spreken. 'I have a dream! Ik heb een droom, een visioen. Het koninkrijk van God is nabij!'

Jezus is meer dan alleen maar de vertéller van die droom. Hij is de vervulling van die droom. In hem komt die droom uit: het koninkrijk van God op aarde zoals in de hemel. Je zou die Bergrede de 'I have a dream'-toespraak van Jezus kunnen noemen over het koninkrijk van God. 'Gelukkig wie nederig van hart zijn, want voor hen is het koninkrijk van de hemel.' Zo begint Jezus en wakkert hij een verlangen aan om deel uit te maken van dat koninkrijk.

En hoe wordt dat koninkrijk zichtbaar? Hoe wordt de aandacht van mensen op dat koninkrijk gevestigd? In het stukje van de Bergrede dat ik heb uitgekozen is het helder: 'Jullie licht moet schijnen voor de mensen, opdat ze jullie goede daden zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.' Goede daden doen. Goedheid ten toon spreiden. Dat is de manier die Jezus hier aanwijst om te evangeliseren. Vaak genoeg gaat het er in de evangeliën ook over dat je het evangelie met woorden moet brengen. Maar hier gaat het om daden: licht voor de wereld zijn is daden doen die getuigen van Gods goedheid. Dat is Jezus' boodschap voor Gods kinderen die verlangen om guerrilla-evangelist te zijn.

(3)

Laten we van Matteüs 5 ook weer even naar Galaten 5 gaan. 'De vrucht van de Geest is goedheid.' En als we ook Galaten 5:22-23 even in de context laten staan, dan zien we dat daar direct voor staat: 'Ik herhaal de waarschuwing die ik u al eerder gaf: wie zich aan deze dingen overgeven, zullen geen deel hebben aan het koninkrijk van God.' En dan heeft Paulus net al heel wat slechtheid neergeschreven: afgoderij, toverij, tweespalt, geruzie, zedeloosheid, losbandigheid enzovoort. Allemaal dingen waarvan de meeste mensen zullen zeggen (en daar hoef je helemaal nog geen christen voor te zijn): 'Dat deugt niet, dat is slecht.' En Paulus zegt erbij: 'Als je je daarmee bezighoudt, heb je geen deel aan het koninkrijk van God.' Maar dat moeten we niet vertalen met: dan ga je niet naar de hemel. Want dat is niet de vraag waar Paulus en Jezus zich allereerst mee bezig houden, of je wel of niet naar de hemel gaat als je dood bent. Hier gaat het hen om: dat het koninkrijk van God op aarde zichtbaar wordt. Dat

Gods liefderijke en krachtige heerschappij in deze wereld door mensen wordt ervaren alsof er al een stukje hemel op aarde is.

Wie zich steeds ophoudt in de duisternis, heeft aan dat koninkrijk geen deel: die ziet er niks van, ervaart er niks van, geniet er ook niet van. Kortom: zo iemand doet zichzelf en ook God vreselijk tekort. Maar er is een andere mogelijkheid: de hemel op aarde. En om die hemel op aarde te beschrijven, spreekt Paulus dan over de vrucht van de Geest. Die twee horen dus heel dicht bij elkaar: het koninkrijk van God (waar Jezus het altijd over heeft) en de vrucht van de Geest. De vrucht van de Geest is het kloppende hart van Gods koninkrijk!

Zo ontdekken we dat Matteüs 5 en Galaten 5 als het ware op elkaar rijmen. Paulus zegt: 'De vrucht van de Geest is **goedheid!**' Jezus zegt: 'Jullie licht moet schijnen voor de mensen, opdat ze jullie **goede daden** zien en eer bewijzen aan jullie Vader in de hemel.' Goede daden dus. 'Random acts of goodness'. Gewoon goed doen. Praktisch en actief. Zwaaien naar kinderen in een schoolbus. Iemand bij de kassa voor laten gaan. Gratis sportclinics aanbieden in de zomer.

(4)

Maar wat is goed? Goed heeft heel veel betekenissen. Je kunt spreken over een goed verhaal, een goed antwoord, een goede keuze, een goed mes, een goede voetballer. Dat woord goed betekent dan telkens net weer iets anders. Ik denk dat de goedheid in de vrucht van de Geest vooral het tegenovergestelde van slechtheid is. En ook: het goede is de tegenhanger van het kwade, dat wat deze wereld verziekt.

En ook nu weer is het wezenlijk dat we de goedheid als karaktertrek verbinden met het karakter van God. God is goed! Wij geloven in een goede God. Geen kwade God, geen onberekenbare God. Hij is goed, in heel zijn wezen goed! Jezus zelf brengt dat een keer heel sterk onder woorden. Op een dag komt er iemand naar hem toe, een jonge man. Hij heeft een vraag: 'Goede meester, wat moet ik doen om deel te krijgen aan het eeuwige leven?' En Jezus geeft als antwoord: 'Waarom noemt u mij goed? Niemand is goed, behalve God' (Marcus 10:18). En in een van de belijdenisgeschriften (Nederlandse Geloofsbelijdenis artikel 1) zegt de kerk over God: 'Wij geloven allen met het hart en belijden met de mond, dat er één God is (...) Hij is volkomen wijs, rechtvaardig en goed, en een zeer overvloedige bron van al het goede.'

En als we teruggaan naar het begin van de Bijbel zien we ook dat vanaf de allereerst bladzijde Gods goedheid centraal staat. Want alleen een Schepper die zelf helemaal en door en door goed is kan een schepping scheppen waarvan gezegd wordt: het is goed, zeer goed! En het eerste wat hij goed noemt is: het licht! 'God zag dat het licht goed was.'

Maar waarom is er dan ook zoveel duisternis? Zoveel wat we slecht moeten noemen? En nog een stapje verder: God is goed, maar kunnen mensen wel goed zijn, kunnen mensen wel goede daden doen? Is dat niet teveel gevraagd? Is er niet teveel kwaad, teveel slechtheid, teveel duisternis in onze levens gekomen? De Bijbel zegt ook nog eens her en der dat mensen slecht zijn. Is goed doen wel haalbaar? Die vraag wordt helemaal belangrijk als we Jezus in Matteüs 5 zelfs horen zeggen: 'Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is.' Volmaakt is de overtreffende trap van goed. Goed, beter, best, volmaakt! Twee dingen daarover.

Het eerste: gelukkig is er ondanks alles wat slecht is in deze wereld en in mensenlevens ook nog heel veel goeds. Verreweg de meeste mensen willen graag goed zijn voor de ander, willen graag

liefde uitdelen, willen graag gelukkig zijn. Daar hebben christenen geen patent op. In de christelijke theologie wordt dit wel Gods **algemene genade** genoemd, genade die God in het algemeen uitdeelt aan iedereen. Ondanks alles wat slecht is, ondanks veel schuld en zonde, is er ook nog veel waarin licht straalt.

Het tweede: toch is er ook nog iets anders nodig. Dat noemt de Bijbel: **wedergeboorte**. Want we kunnen niet ontkennen dat heel veel van het goede dat we doen toch ook nog op onszelf gericht is, terwijl God ernaar verlangt dat het helemaal voor hem is. Wedergeboorte betekent dat je een nieuw leven begint, waarin je de slechtheid en het kwaad achter je laat en waarin je definitief kiest voor het goede. Paulus brengt dat ergens zo onder woorden: ‘God heeft ons gered uit de macht van de duisternis en ons overgebracht naar het rijk (het koninkrijk!) van zijn geliefde Zoon, die ons de verlossing heeft gebracht, de vergeving van onze zonden’ (Kolossenzen 1:13-14).

En vanwege dat krachtige werk van de Geest van God kan Jezus ons uitnodigen tot iets heel radicaals: ‘Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is.’ En waarin bestaat dat volmaakte? Hierin: dat je niet alleen goed doet aan mensen die je mag, mensen met wie je goed op kunt schieten, maar ook aan de vreemdeling, aan de mens die je maar één keer tegenkomt en die je nooit zal bedanken voor wat je deed, aan degene die je vijand is. Volmaakt betekent hier niet allereerst: zonder dat je ooit nog iets fout doet. Volmaakt betekent: net als God zonder onderscheid te maken tussen mensen. Iedereen heeft het recht te mogen genieten van de goedheid van God.

Als je daarvoor geïnspireerd wilt worden, dan is geloof in God en het volgen van Jezus een geweldige kracht. Je hoeft het niet uit jezelf te doen, je hoeft het niet uit je tenen te halen, je krijgt het van God. Dat is de belofte van Jezus. ‘Wees dus volmaakt, zoals jullie hemelse Vader volmaakt is.’ Is dat onmogelijk? Nee. Als het onmogelijk zou zijn zou Jezus erg onbarmhartig en oneerlijk zijn als hij dit vroeg. Bij God zijn alle dingen mogelijk.

(5)

Laat ik de preek afronden met nog drie aanwijzingen. Ik hoop dat er bij ons allemaal een verlangen is om die goedheid te kennen in ons leven waardoor we in staat zijn om goede daden te doen en iets van het koninkrijk van God zichtbaar te maken.

Aanwijzing 1: Ontdek Gods goedheid. Leer God kennen als een goede God die alles goed heeft gemaakt. God houdt ongelooflijk van zijn schepping waarvan hij is het begin zei: ‘Goed, zeer goed.’ Dat is iets wat we elke dag weer moet ontdekken, telkens opnieuw er contact mee maken, elke morgen weer zachtjes fluisteren: ‘Ik geloof in God, hij is goed en een zeer overvloedige bron van al het goede!’

Aanwijzing 2: Geniet van Gods goedheid. We mogen nog een stapje verder gaan. Gods goedheid kennen is nog niet hetzelfde als ervan genieten. Weten waar het zwembad is, is nog niet hetzelfde als er in duiken. Het terrasje kennen waar je in de zomerzon een lekker pilsje kunt drinken of een bitter lemon of gewoon een glas water, is nog niet hetzelfde als daar ook gaan zitten en het daadwerkelijk doen. Je wordt ook niet nat van de regen als je onder je paraplu blijft staan. Verheug je in de goedheid van God, zing erover, dank ervoor, vraag om meer te mogen zien van Gods goedheid, en geloof dat de eindeloze goedheid van God het mooiste is wat een mens kan overkomen.

Aanwijzing 3: Deel Gods goedheid uit. Hou het niet voor jezelf. Als je door Jezus met God verbonden bent, als de heilige Geest bezig is om de vrucht van de Geest tot bloei te brengen, ontdek je tot je verrassing, tot je verbijstering misschien wel dat je ook zelf een overvloedige bron van al het goede wordt. Stel daden van zinloze goedheid, gewoon zomaar, zonder dat er een reden voor is. Wordt een guerilla-evangelist die in een wereld waarin nog veel slechtheid en kwaad is de tegenaanval inzet door goede daden te doen. En wat is de belofte van Jezus? Dat de mensen je goede daden zien en eer bewijzen aan onze Vader in de hemel!

Laten we bidden...

Handreiking voor de liturgie

Opwekking 640

Gebed

Schriftlezingen: Matteüs 5:14-16 en 5:43-48

Psalm 136:1,2,3,22

Preek

Gebed

Opwekking 630

Het evangelie van Gods wet: Marcus 12:28-34

Psalm 145:2,3

Voorbeden

Collecte

Psalm 100:1,2,3,4